

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної і науково-педагогічної роботи та рекрутації,
проф. *С. В. Ілляк*

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
Історія країн Азії, Африки
та Латинської Америки нового часу

підготовки бакалавра
напряму підготовки: 6.020302 Історія

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни « Історія країн Азії Африки та Латинської Америки нового часу» підготовки **бакалаврів**, галузі знань **0203 гуманітарні науки, напряму підготовки: 6.020302 Історія**
” ____ ” _____, 2018 р. - 19 с.

Розробник: Стрільчук Людмила Василівна, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Каліщук Оксана Миколаївна, доктор історичних наук, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії.
протокол № від _____ 2018 р.
Завідувач кафедри _____ (Крамар Ю. В.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету
протокол № від _____ 2018 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (Карліна О. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: <i>0203 гуманітарні науки</i>	Нормативна
	Напрямок підготовки: <i>6.020302 Історія</i>	
Кількість годин/кредитів 105/3,5		Рік навчання: третій
		Семестр: шостий
		Лекції: 30 год.
		Практичні (семінари): 22 год.
ІНДЗ: немає	Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота: 47 год.
		Консультації: 6 год.
		Форма контролю: <i>екзамен</i>

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Історія країн Азії, Африки та Латинської Америки є важливою складовою світової історії, яка об'єднує в єдине ціле регіональну історію, історію окремих країн. У нову добу переважна більшість країн регіонів, що вивчаються курсом не мали своєї державності, а перебували як колоніальні чи залежні території у складі більш сильних в економічному і політичному плані європейських держав. Тому, особливості та специфіка розвитку країн регіону є досить відмінними від європейської моделі. Саме цю специфіку політичного та соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки, Азії та Африки виокремлює та вивчає запропонований курс.

Звісно, що кожна із країн регіону не розвивалася окремо, усі народи Азії, Африки та Латинської Америки були втягнуті (досить часто країнами метрополіями) у міжнародні відносини. А тому, важливою складовою курсу є вивчення ролі Афро-Азійського та Латиноамериканського регіонів у міжнародних відносинах нової доби, адже, досить часто, саме коклінальні суперечності, призводили до загострення світих міжнародних протиріч, гострих колоніальних конфліктів, тощо. Розуміння геополітичної ситуації у світі на пряму залежить від знання нової історії окремих країн і регіонів та вміння аналізувати і виокремлювати специфічні особливості політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн, міжнародно-політичної діяльності головних суб'єктів сучасних міжнародних відносин, як у окремо взятих регіонах – Азії, Африці чи Латинській Америці, так і загально світовому вимірі. Саме такий предмет як «Історія країн Азії, Африки та Латинської Америки нового часу» дає можливість різнобічно розуміти історичний процес загалом. З огляду на вище сказане, актуальність і важливість курсу є очевидною.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів ґрунтовних знань про історію створення та розвитку країн регіону, їх політичну, соціально-економічну структури, формування колоніальних імперій та колоніальні суперечності, вміння визначати специфіку регіональних міждержавних взаємин, аналізувати роль країн Азії, Африки та Латинської Америки у сучасному світі, визначати головні тенденції їх розвитку.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- володітимуть базовими знаннями з дисципліни;
- вивчать хронологію та термінологію пов'язану із навчальним курсом;
- навчатися аналізувати та співставляти історичні факти, теоретичні концепції, тощо;
- засвоять джерельну базу та історіографію предмету;
- розрізнятимуть особливості та специфіку розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки;
- умітимуть визначати специфіку регіональних міжнародних відносин.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Афро-Азійський регіон та Латинська Америка у міжвоєнній десятилітті.

Тема 1. Криза та розпад імперії Великих Моголів. Перетворення Індії у британську колонію.

Держава Великих Моголів на початок XVII століття вступила у гостру економічну і політичну кризу, яка привела до занепаду, колись могутньої держави, а згодом і до утвердження на її теренах європейських колонізаторів. Будучи надзвичайно строкатою в етнічному відношенні, найбільш густонаселеною державою, у тогочасному світі, імперія Великих Моголів вирізнялася і значними природними багатствами, умілими ремісниками, високим рівнем сільськогосподарського виробництва, що, незмінно, приваблювало іноземців.

Криза, що розпочалася із сільського господарства призвела до різких змін у аграрній сфері, занепаду податкової системи Моголів, і, як результат, до занепаду їх військової могутності. Постійні зовнішні війни з маратхами, що їх впродовж півстоліття вів останній із наймогутніших монгольських падишахів Аурангзеб, постійні селянські повстання та посухи, призвели до ослаблення влади Моголів. Держава стала легкою здобиччю іноземних колонізаторів.

Тема 2. Занепад Османської імперії.

На початок нового часу Туреччина була центром велетенської Османської імперії, яка включала території в Європі (Балканський півострів, Крим з прилеглими районами Причорномор'я і Приазов'я), Азії (Мала Азія, Аравія, Ірак Сирія, Палестина, частина Закавказзя), північна Африка.

Вся структура феодальної Османської імперії була підпорядкована інтересам ведення загарбницьких воєн. Але створена турками велетенська держава ніколи не мала міцної економічної чи національної опори. Пануюча народність – турки-османи, – складала меншість. Наприкінці XVI – на поч. XVII століть розпочинається затяжна криза османської імперії, яка призвела до занепаду держави і проникнення у цей регіон європейських колонізаторів.

Занепад Османської імперії був пов'язаний із кризою військово-ленної системи, а це у свою чергу призвело до військових поразок, колись непереможної османської армії. Як наслідок – відбувається деморалізація армії, і занепад військової могутності турків. Саме у цей період, у XVIII столітті відбувається зародження «східного питання», Османська імперія – обплутана режимом капітуляцій і кабальних іноземних позик.

Тема 3. Аравійські країни під турецьким пануванням.

Аравійський півострів, власне як і уся Передня Азія, на XVII століття перебували у складі Османської імперії. Затяжна економічна та політична криза, що її переживає, у цей час, Османська імперія позначилася слабкістю султанської влади. У Сирії, Лівані та Іраку влада Порту ослабла через часті селянські повстання та бунти феодалів, на території Аравії нова релігійна течія – вакхабізм, яка поставила за мету повне витіснення турків з Аравійського півострова.

Спільною особливістю регіону була його економічна і політична слабкість, криза феодальних відносин, слабкість султанської влади. Саме тому, території арабського сходу у період XVII – XVIII століть стали об'єктом гострого колоніального суперництва європейських держав, які широко використовуючи режим капітуляцій, намагалися утвердитися на арабському сході. Окрім того, слабкість султанської влади була використана деякими регіональними правителями для утвердження власної влади як то у Єгипті, Аравії, Кувейті.

Тема 4. Японія в період сегунату Токугава.

З початку XVII століття у Японії утверджується династія сьогунів Токугава, яка управлятиме країною до еволюції «Мейдзі Ісін» 1868 року. Династія складатиметься із п'ятнадцяти сегунів, які впродовж чверть тисячоліття проведуть значні перетворення у Японії. Із феодально роздрібленої країни Японія перетвориться за одне десятиліття на країну із сильною владною вертикаллю і розгалуженим інститутом чиновників. Опорою режиму Токугава будуть самураї – військово дворянство.

Посиленню країни сприятиме політика самоізоляції «закриття» Японії запроваджена третім сегуном династії Токугава – Іеміцу у 1638 році. «Закриття» Японії забезпечить для країни незалежний розвиток і дозволить Японії уникнути трагічного сценарію, за яким ішли усі азійські країни, – перетворення у колонію більш сильних в економічному і військовому відношенні європейських держав.

Тема 5. Китай під владою цінської монархії.

На початок нової доби Китай, на відміну від інших азійських держав, повністю збігів свою незалежність, однак панування феодальних порядків серйозно перешкоджало прогресивному розвитку країни і формуванню капіталістичних відносин. Панування феодальних порядків призвело до загострення класового протистояння і початку селянської війни, яка співпала у часі із веденням Китаю війни з маньчжурськими племенами.

Тимчасова перемога селян у війні з мінськими військами стала, свого роду, прологом до приходу завойовників маньчжурів, котрі без особливих труднощів підкорили собі виснаженій багатолітньою селянською війною Китай. З 40-х років XVII століття і аж до 1911 – 1912 років (Сінхайської революції) Китай потрапить під владу маньчжурської династії Цін. Цінська династія доволі швидко візьме під контроль всю територію країни, змінивши соціальну структуру китайського суспільства, запровадивши досить суворі закони, піднявши податки, усунувши китайців від управління країною. Досить активно маньчжурська династія здійснюватиме і зовнішню політику: століттями ведучи загарбницькі війни, а з середині XVIII століття проголосить політику самоізоляції, «закривши» Китай.

Змістовий модуль 2.

Латинська Америка та Афро-Азійський регіон у другій половині XIX ст.. – 1914 рр.

Тема 6. Капіталістичний розвиток Японії в останній третині XIX ст..

Після революції «Мейдзі ісін» у Японії відбуваються стрімкі економічні перетворення, які дозволяють країні вирватися з-під політичного тиску країн Заходу і не просто не перетворитися у напівколонію, а здійснити вихід на міжнародну арену, як рівноправний суб'єкт міжнародних відносин. Реформи, що були здійснені імператором забезпечили країні, економічну, політичну і військову незалежність. «Зразкові» підприємства, утворення національних концернів, прийняття нового податкового кодексу і конституції у 1889 році, дозволили Японії за дуже короткий строк збудувати потужну економіку, яка забезпечила країні можливість виходу на міжнародну арену задля здійснення колоніальної експансії.

В країні відбувалася грандіозна трансформація усіх сфер суспільного життя. Було створено якісно нову, сучасну, боєздатну армію і флот, які замінили самурайські загони. Проведено аграрну реформу, створено парламент, новий чиновницький апарат, здійснено адміністративну і фінансову реформи, реформовано судочинство і освіту.

Тема 7. Японія на поч. XX ст..

У XX століття Японія вступила з надзвичайно високими показниками економічного розвитку, дієвою політичною владою і модернізованою армією. Вихід Японії на світову арену співпав у часі із загостренням колоніальних суперечностей, що було актуально і для Японії, яка гостро потребувала ринків збуту і сировини. Саме тому, початок століття співпав із активізацією зовнішньої політики Японії, здійсненням агресивної зовнішньої політики у регіоні Далекого Сходу, що у 1904 – 1905 роках вилилося у японо-російську війну за сфери впливу. Перемога у війні далася Японії високою ціною: фінансова криза, страйки робітників, зовнішні борги.

Початок XX століття ознаменувався у самій Японії активізацією робітничого і профспілкового руху, численними страйками, виникненням нових політичних партій. У повоєнні роки Японію охоплює глибока економічна, а у слід за нею, і політична криза.

Тема 8. Індонезія та Індокитай в кінці XIX - на поч. XX ст..

Наприкінці XIX століття відбувається підкорення тих районів Індонезії, які досі залишалися незалежними – Суматри та Нової Гвінеї. Регіон був розділений на сфери впливу між Нідерландами та Великою Британією. Саме а рубіж XIX – XX століть відбувається зміна методів колоніальної експлуатації Індонезії, що викликало національно визвольні рухи, з особливою гостротою національно-визвольна війна проти європейських колонізаторів спалахнула на о. Яві та у султанаті Аче.

Держави Індокитаю: Ве'тнам, Лаос та Комбоджа, були підкорені Францією. Англо-французьке суперництво розгорілося за королівство Сіам наприкінці XIX ст.. Після тривалої і запеклої боротьби Сіам був поділений на сфери впливу двома європейськими державами, практично, навпіл. Бірма та Непал у результаті кількох кровопролитних воєн наприкінці XIX століття були включені у британські колоніальні володіння.

Тема 9. Корея в останній третині XIX ст.

Корея, у порівнянні з сусідніми із нею країнами Азії, відносно довго зберігала незалежність. Перші спроби її «відкрити», були здійснені США наприкінці 60-х років XIX століття і, виявилися неуспішними. Десятиліттям пізніше «відкрити» Корею вдалося Японії, через війну з цінським Китаєм, у васальній залежності від якого формально була Корея з XVII століття.

Будучи економічно слабкою країною, у якій панували феодальні відносини, Корея, стала, доволі, легкою здобиччю японського імперіалізму. Правляча еліта Кореї, дворяни-янбані, розділилися у баченні майбутнього своєї країни: одні із них орієнтувалися на Японію, інші намагалися протидіяти японським зазіханням спираючись на підтримку Росії. Японією Корея розглядалася як джерело дешевої сировини, ринок збуту для японських товарів і плацдармом для подальшої експансії в Азії. Проти японських загарбників піднімалися повстання міської бідноти, вчинялися двірцеві перевороти, спалахували селянські війни.

Тема 10. Китай в останній третині XIX ст. Перетворення Китаю у напівколонію.

Історія Китаю останньої третини XIX століття сповнена низкою трагічних подій: гострою економічною і політичною кризою, частими і кривавими повстаннями та селянськими війнами, невдалими спробами реформ, посиленням залежності від європейських держав та США, і, як наслідок, перетворення у напівколонію.

Цінська династія, не дивлячись на всі зусилля, не могла контролювати ситуацію в країні: величезний корумпований державний апарат, втрата контролю над митними надходженнями і зовнішньою торгівлею, військова слабкість, інфляція, пов'язана із вивезенням срібла, поразки у зовнішніх війнах і як наслідок втрата територій (Корея, Північний В'єтнам), селянські повстання, тощо. Бездіяльність цінського уряду лише поглиблювала загальну кризу. Спроби порятунку держави були здійснені китайським реформаторами наприкінці XIX століття. Цей період увійшов в історію під назвою «Сто днів реформ».

Тема 11. Перетворення Туреччини в напівколонію.

Історія перетворення Османської імперії у напівколонію розпочинається з останньої чверті XVIII століття із виникнення так званого «східного питання» - питання, про розподіл велетенської імперії на сфери впливу європейських держав. Участь у вирішенні «східного питання», в різні історичні періоди приймали Велика Британія, Франція Росія, Німеччина, Австро-Угорщина, сподіваючись, у разі розпаду Османської імперії, закріпити за собою значні території. Важелями, від яких на пряму залежало вирішення «східного питання» були капітуляції (нерівноправні договори) і зовнішні позики султана. Саме ці фактори і сприяли перетворенню Османської імперії у залежну країну, а суперечки, які з кожним десятиліттям загострювалися, власне, як політична та економічна криза у імперії, призвели до того, що уже на другу половину XIX століття, європейські держави були зацікавлені у штучному збереженні Османської імперії, аби не допустити збройного конфлікту за так званий «османський спадок».

Тема 12. Перетворення Ірану і Афганістану в напівколонії у другій половині XIX століття.

У другій половині XIX століття відбувається перетворення Ірану та Афганістану у напівколонії. Обидві держави, у порівнянні із іншими, сусідніми країнами арабського Сходу досить довго формально зберігали незалежність, однак до кінця XIX століття втрапляють у залежність до Великої Британії та Росії.

Зокрема, Іран, що переживає глибоку економічну кризу на середину XIX століття, був розділений Росією та Англією, практично, на дві рівні частини, які втрапляють у економічну залежність від європейських держав, а згодом – і у політичну. Влада іранського падишаха стає номінальною, для підкорення держави іноземці широко застосовують нерівноправні договори, що у різний спосіб були нав'язані Ірану.

Військовими справами відають російські козачі урядники, фінансовою і митною системою – британці. Розбудова інфраструктури Ірану ведеться без врахування потреб економіки країни, що призводить до ще глибшої кризи.

Афганістан – важко доступна і найархаїчніша країна Азії на XIX століття. Тривали час, через важку доступність, і відсутність природних багатств, країна перебувала поза вагою колоніальних держав. Однак з середини XIX століття ситуація змінюється, оскільки Велика Британія намагається взяти під контроль цю гірську країну, сподіваючись перетворити її у буферну зону між Індією та Росією. Шейхи Афганістану шукають захисту від британської агресії в Росії.

Тема 13. Арабські країни Аравії на початку XX ст.

Арабські країни Аравії на початок XX століття, хоча формально і перебували під владою османського султана, фактично стали об'єктом гострого колоніального суперництва європейських держав, які широко використовуючи режим капітуляцій, намагалися утвердитися на арабському сході. Слабкість султанської влади була використана деякими регіональними правителями для утвердження власної влади, як то, наприклад у Кувейті, чи Марокко.

Найбільш гострі колоніальні конфлікти на початку XX століття розгорілися в регіоні Малої Азії та Перської затоки між Великою Британією, Німеччиною та Францією. Здійснивши економічне виникнення в регіон ще на початку чи в середині XIX століття, уже на початку XX століття європейські держави намагаються встановити тут і політичний контроль.

Тема 14. Завершення імперіалістичного поділу Південної і Тропічної Африки.

Історія Африканського континенту у нову добу є однією з найтрагічніших у світовій історії, адже саме цей континент зазнав руйнівного впливу європейської та американської цивілізації, що було пов'язано із грабунком Африки. Сотні тисяч африканців були вивезені і продані у рабство в Південну та Північну Америку, багаті природні ресурси Південної і Центральної Африки перетворили її в арену гострого політичного суперництва європейських країн, і – як результат, до кінця XIX століття, уся чорна Африка була розділена європейськими державами на сфери впливу. У не рівній боротьбі з європейськими колонізаторами було винищено більше третини місцевого населення.

На рубеж XIX – XX століть уся територія Африки була поділена між Великою Британією, яка володіла найбільшою кількістю територій і утворила зону суцільних колоніальних володінь від Каїра до Кейптауна, та Францією, Бельгією, Німеччиною, Італією і Португалією. Було утворено регіональні колонії, як то Французька Західна Африка, Бельгійське Конго, Італійська Східна Африка, тощо. Через колоніальну агресію африканські народи не змогли нормально розвиватися, піддавалися дискримінації, експлуатації та винищенню з боку колонізаторів, природні ресурси континенту грабувалися.

Тема 15. Країни Латинської Америки наприкінці XIX - на поч. XX ст.

Історія країн Латинської Америки при кінці XIX - початку XX століття пов'язана із цілим рядом нових явищ як у політичному, так і в економічному житті регіону. Небачена досі еміграційна хвиля з Європи принесла у Латинську Америку не лише нові людські ресурси, і як наслідок збільшення населення, але разом із цим відбуваються помітні зрушення в економіці Мексики, Бразилії, Аргентини, Венесуели, Перу, Чилі. Збільшується промислове виробництво, зростає якість товарів. Позитивним фактором розвитку економіки стало відкриття цілого ряду нафтових, залізно рудних, марганцевих родовищ, родовищ цінних металів, тощо. Зароджується на початку XX століття профспілковий і робітничий рух, набувають популярності революційні ідеї, широко культивується анархізм, революційний кауділізм. Поширеним явищем для регіону стає страйковий рух робітників.

Початок ХХ століття позначився і масовими селянськими виступами у Бразилії, Аргентині, на Кубі, Гаїті у Мексиці. Влада, як правило, жорстоко розправляється із повстаннями. На Кубі та у Мексиці визрівають революційні ситуації, що переростають у національні революції з різним сценарієм та результатом.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин, відведених на: аудиторні та позааудиторні заняття (денна форма)				
		Лекції	Семінари	Сам. роб.	Консультації	Усього
Змістовий модуль 1. Історія країн Азії, Африки та Латинської Америки XVII - сер. XIX ст.						
1	Криза та розпад імперії Великих Моголів. Перетворення Індії у британську колонію	2		2		4
2	Народне повстання в Індії 1857-1859 рр.		2	2	1	5
3	Занепад Османської імперії	2		2		4
4	Боротьба європейських держав за Туреччину. Танзимат		2	2		4
5	Арабські країни під турецьким пануванням	2		2		4
6	Японія в період сегунату Токугава	2		2		4
7	Китай під владою цінської монархії	2		2		4
8	Соціальна утопія в Китаї в середині XIX ст. (1850 -1864 рр.). Тайпіни		2	2	1	5
9	Піднесення національно-визвольного руху в країнах Латинської Америки наприкінці XVII - на поч. XIX ст.		2	2	1	5
Разом за змістовим модулем 1		10	8	18	3	39
Змістовий модуль 2. Латинська Америка та Афро-Азійський регіон у другій половині XIX ст.. – 1914 рр.						
10	Капіталістичний розвиток Японії в останній третині XIX ст..	2		2		4
11	«Революція Мейдзі» і проблема модернізації Японії в кін. XIX - на поч. XX ст.		2	2		4
12	Японія на поч. XX ст.	2		2		4
13	Індонезія та Індокитай в кінці XIX - на поч. XX	2		2		4
14	Революційний підйом в Індії (1905 - 1907 рр.)		2	1	1	4

15	Корея в останній третині XIX ст.	2		1		3
16	Китай в останній третині XIX ст. Перетворення Китаю у напівколонію.	2		2		4
17	Реформаційний рух в Китаї. Повстання іхетуанів.		2	2		4
18	Китай напередодні та у роки Сінхайської революції 1911 - 1913 рр.		2	1	1	4
19	Перетворення Туреччини в напівколонію	2		2		4
20	Революція в Туреччині 1908 р.		2	2		4
21	Перетворення Ірану і Афганістану в напівколонії.	2		1		3
22	Іранська революція 1905 - 1911рр.		2	2		4
23	Арабські країни Аравії на початку XX ст.	2		1		3
24	Завершення імперіалістичного поділу Південної і Тропічної Африки	2		2		4
25	Країни Латинської Америки наприкінці XIX - на поч. XX ст..	2		2		4
26	Революційний підйом наприкінці XIX на поч. XX ст. на Кубі та у Мексиці: спільне та відмінне		2	2	1	5
Разом за змістовим модулем 2		20	14	29	3	66
Усього годин:		30	22	47	6	105

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Суспільний лад і політична карта Азії та Африки на рубежі нового часу.	1
2.	Суспільний лад та політична карта Латинської Америки на рубежі нового часу.	1
3.	Формування колоніальної системи.	1
4.	Колоніальні загарбання держав наприкінці XIX – на поч. XX ст. у Африці.	1
5.	«Пробудження Азії»: порівняння причин та результатів	1
6.	Політична карта Латинської Америки на початок XX ст.	1
Разом		6

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах - 40 балів)		Модульний контроль (мах - 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	30	30	100

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 8 балів додаються, якщо на 75% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 3 бали додаються, якщо на 25 % практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати

		події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обгрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті,

		мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

1 бал – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

2 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

4 бали – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

6 балів – Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

8 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

10 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

12 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між

явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

14 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

16 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

18 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

20 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Антонова К.А. и др. История Индии. – М.: Мысль, 1979.
2. Бродський Р.М., Енольський З.А. Нова історія країн Азії та Африки (1870 – 1918). – К., 1971. – 267 с.
3. Губер А.А., Ким Г.Ф., Хейфец А.Н. Новая история стран Азии и Африки. – М.: Главная редакция восточной литературы изд-ва «Наука», 1975. – 543 с.

4. Дьяков Н. Н. Мусульманский Магриб. Шерифы тарикаты, марабуты в истории Северной Африки. (Средние века, новое время). – Изд-во С.-Петербур. Ун-та, 2008. – 344 с. (электронна версія)
5. История Китая / В. В.Адамчик, М. В.Адамчик, А. Н.Бадан и др.. – Мн.: Харвест, 2004. – 736 с. 6. История Кореи (Новое прочтение) / Под ред. А.В. Торкунова. – М.: Московский государственный институт международных отношений (Университет); «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2003. – 430 с. (электронна версія)
7. Индия. История страны / Синхараджа Таммита-Дельгода; (пер. с англ. П. Крылова). – М.: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2007. – 352 с.
8. Історія Китаю з найдавніших часів до наших днів. – М., 1974.
9. Жюльен Ж.А. Історія Північної Африки. - М., 1958.
10. Кириченко В.П. Нова історія країн Азії, Африки та Латинської Америки – К.: Либідь, 2002. – 168 с.
11. Китай. История страны / Рейн Крюгер (пер. Д. Воронина, Ю. Гольдберга; предсл. К. Королева). – М.: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2008. – 544 с.
12. Новая история стран Азии и Африки: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. А.М. Родригеса: В 3 ч. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 400 с. (электронна версія)
13. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.): навч. посіб. / В. І. Головченко, В. А. Рубель. – К.: Либідь, 2010. – 520 с.
14. Пивовар С.Ф., Серіщев Я. М., Стельмах С. П. Всесвітня історія ХХ століття – К.: – 1995.
15. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (ХVІІІ – друга половина ХІХ ст.) – К.: Либідь, 2007. – 560 с.
16. Розалиев Ю.Н. Новая й новейшая история стран Азии й Африки. – М.: 1987.
17. Теймс Р. Япония: история страны / Ричард Теймс; пер. с англ. Е. Васильевой. – М.: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2009. – 416 с.

Додаткова література:

1. Агав С. А. Иран в прошлом и настоящем. Пути и формы революционного прогресса. – М., 1981.
2. Альперович М.С., Слѣзкин Л.Ю. История стран латинской Америки. – М., «Высшая школа», 1970. – 838 с.
3. Альперович М.С., Слѣзкин Л.Ю. Образование независимых государств в Латинской Америке (1804–1903). – М., 1966.
4. Альперович М., Рудегнко В., Мексиканская революция 1910-1917 гг. и политика США. – М., 1958.
5. Антонова К.А.,Бонгард-Левин Г.М., Котвский Г.Г. История Индии. – М., 1979.
6. Арабские страны: История. Экономика. – М., 1966.
7. Африка. Колониализм и антиколониализм (ХІХ-ХХвв.) – М., 1990.
8. Белов Е.А. Революция 1911-1913 гг. В Китае. – М., 1958.
9. Буато Перо. Мадагаскар. Очерки по истории мальгацкой нации. - М., 1961.
10. Бродський Р.М., Енольський З.А. Нова історія країн Азії та Африки. Ч. І. – К, 1979 р. -288 с.
11. Века неравной борьбы/Национально-освободительное движение в Азии и Африке// Отв.ред. В.Н. Никифоров. -М., 1967. -451.
12. Владимиров Л. С. Дипломатия США в период войны 1898 г. - М., 1957.
13. Всемирная история. - М., 1960. - Том VII.
14. Губбер А.А., Ким Г.Ф., Хейфец А.Н. Новая история стран Азии и Африки- М.,1982-560с.

15. Давидсон А.Б. Южная Африка. Становление сил протеста 1870-1924. - М., 1972.
16. Ефимов Г.В. Буржуазная революция в Китае и Сунь Ят-Сен (1911-1913 гг.) Факты и проблемы. —М., 1974.
17. Єфімов Г. Нариси з нової та новітньої історії Китаю. - К, 1954.
18. Зарождение идеологии национально-освободительного движения (XIX - XX в.): Очерки по истории общественной мысли народов Востока. - М., 1973.
19. Иванов М. С. Очерки истории Ирана. -М., 1977.
20. История Африки в XIX- начале XXв. Изд. 2-е. -М.,1984. - 584 с.
21. История германского колониализма в Африке. - М., 1983.
22. История Ирана. - м., 1977.
23. История Китая с древнейших времён до наших дней / П.р. Л.В. Симоновской, М.Ф. Юрьева. -М., 1974.
24. История национально-освободительной борьбы народов Африки в новое время / Отв.ред. М.Ю. Френкель. -М.,1976. - 636 с.
25. История стран Азии и Африки в новое время: Учебное пособие. /П.р. Ф.М. Ацамба, А.А. Губера, Л.В. Симоновской. - М., 1971. - 621 с.
26. История стран Азии и Африки в новое время: Учебник для вузов по специальности «История»: В 2-х частях. /Редкол.: Ф.М. Ацамба и др. - М., 1989-1991.
27. Королёв Ю.Н. Кудачкин М.Ф. Латинская Америка :революции XX века. -М.
28. Королёв Н.В. Страны Латинской Америки в международных отношениях (1898 -1962). - Кишинёв, 1962.
29. Костяева А.И. Народные движения в Китае в 1901-1911 гг. - М., 1970.
30. Кутина М.М. К истории национально-освободительного движения в Индии в XIX в. -Ташкент, 1965.
31. Лавров Н.М. Мексиканская революция 1910-1917 гг. -М., 1972.
32. Ланда Р.Г. борьба алжирского народа против европейской колонизации (1830-1918). -М., 1986.
33. Леонов КС. Очерки новой и новейшей истории стран Центральной Америки. - М., 1975.- 325 с.
34. Латинская Америка в международных отношениях. -М., 1988. - Т. 1-2.
35. Луцкий В.В. Новая история арабских стран. - М., 1961.
36. Международные отношения на Дальнем Востоке (1870-1945 гг.) /Пр. Жукова. - М., 1951.
37. Международные отношения на Дальнем Востоке с конца XVIдо 1917 г. - М., 1973.
38. Миллер А. Ф. Краткая история Турции. - М., 1948.
39. Новичев АД. История Турции. Новое время. Ч.3. -Л., 1978.
40. Новая история Индии / Отв.ред. К.А.Антонова. - М., 1961. - 834 с.
41. Новая история Ирана. Хрестоматия. -М., 1988.
42. Новая история стран зарубежной Азии и Африки./ П.р. Л.А. Стопцовой
43. 543 с.
44. 43. Новая история стран зарубежной Азии и Африки./Гл. ред. Г.Ф.Ефимов. 544 с.
45. Новая история Китая / Отв.ред. Тихвинский С.Л. -М.,1972.
46. Никифоров В.Н. Первые китайские революционеры. - М., 1980.
47. Никифоров В.Н.Сунь Ятсен, октябрь 1896 г. Документальная повесть. - М., 1978.
48. Очерки новой истории Ирана (XIX– нач. XXвв.) – М., 1978.
49. Очерки истории Аргентины. – М., 1962.
50. Очерки истории Бразилии. – М., 1962.
51. Очерки новой и новейшей истории Мексики. 1810-1945 гг. – М., 1960.
52. Парке Г. История Мексики. –М., 1960.
53. Помбу Р. История Бразилии. – М., 1962.
54. Поршин НИ История Ливии. – М., 1975.

55. Райков А.В. Национально-революционные организации Индии в борьбе за свободу, 1905-1930. – М., 1979.
56. Роза.чиев Ю.Н. новая и новейшая история стран Азии и Африки: Учеб. пособие для вузов по спец. «История». – М.,1987.
57. Семанов В.И. Из жизни императрицы Цыси (1835-1908 гг.) – М., 1980.
58. Сидихменов В.Я. Манжурские правители Китая. – М., 1985.
59. Сунь Ятсен. Избранные произведения. – М., 1985.
60. Тихвинский С.Л. Движение за реформы в Китае в конце XIX в. - М.,1980.
61. Тихвинский С.Л. Политика „самоусиления" в Китае //Вопросы истории. – 1999. – № 4. – С. 23 – 37.
62. Тихвинский С.Л. Сунь Ят-сен. Внешнеполитические возрения и практика, (из истории национально-освободительной борьбы китайського народа. 1885-1925. – М., 1964.
63. Тихвинский С.Л. Канн Ю-вей и движение за реформы в Китае в конце XIX в. – М., 1959.
64. Томас А.Б. История Латинской Америки. – М., 1960.
65. Урсу Л.Г. Историография истории Африки. – М., 1990.
66. Фонер Ф.С. история Кубы и её отношений с США. Т. 1-2. –М., 1963-1964.
67. Хрестоматия по новой истории: В 3-х томах. /П.р. Губера, А.В. Ефимова. – М.,1963-1965.
68. Цыпкин ТВ. Эфиопия в антиколониальных войнах. – М., 1988.
69. Шпилькова В.И. Младотурецкая революция 1908-1909 гг. – М., 1977.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Політична карта Азії та Африки на рубежі нового часу.
2. Виникнення, становлення та особливості сегунату Токугава.
3. Зовнішня політика Токугава. «Закриття» Японії.
4. Китай під владою цінської монархії.
5. Держава Великих Моголів за часів правління шаха Аурнгзеба.
6. Піднесення маратхів та їх завойовницька політика.
7. Аграрна політика Моголів.
8. Колонізаторська діяльність західноєвропейських ост-Індійських компаній.
9. Аграрні відносини в Османській імперії, та їх криза.
10. Деморалізація османської армії та причини падіння військової могутності турків.
11. Зародження «східного питання» та його суть.
12. Реформи Селіма III.
13. Мустафа-паша Байркатар та «рущукські друзі».
14. Османська імперія в період Танзимату.
15. Капіталістичний розвиток Японії в останній третині XIX ст..
16. Перші політичні партії Японії. „Рух за народні права".
17. Буржуазні перетворення в Японії у другій половині XIX ст.. і самурайська опозиція реформам.
18. Конституція 1889 року в Японії. Агресивна зовнішня політика Японії. Японо-кшпайська війна 1894-1895рр.
19. Економічний розвиток Японії на початку XX ст.: переростання японського капіталізму в імперіалізм.
20. Внутрішня та зовнішня політика Японії на початку XX ст..
21. Російсько-японська війна і Портсмутський мир.
22. Загострення класової боротьби в Японії на початку XX ст.. Робітничий і соціалістичний рух.
23. Завершення завоювання Індонезії імперіалістичними державами.
24. Зародження національно-визвольного руху на Яві та його результати.
25. Підкорення В'єтнаму Францією: особливості та результати.
26. Третя англо-бірманська війна і перетворення Бірми в Англійську колонію.
27. Загострення англо-французького суперництва в Індокитаї і розділ Сіаму на сфери

впливу.

28. Колоніальна Малайя.
29. Шрі-Ланка в другій половині XIX - на початку XX ст..
30. Філіппіни кінця XIX початку XX ст..
31. Насильне „відкриття” Кореї і нерівноправні договори.
32. Народне повстання в Кореї у 1882 р.
33. Спроба двірцевого перевороту в Кореї у 1884 р.
34. Сеульський та Тяньцзінський договори і їх наслідки для Кореї.
35. Селянське повстання 1893-1894 рр. у Кореї.
36. Боротьба імперіалістичних держав за Корею в кінці XIX ст..
37. Зародження і розвиток реформаторського руху в Китаї. „Сто днів реформ”.
38. Наростання стихійних виступів народних мас. Рух „Іхетуань”.
39. Повстання іхетуанів: особливості та оцінка.
40. Інтервенція восьми держав у Китай.
41. Китай на початку XX століття: особливості соціально-економічного та політичного розвитку.
42. Революційна діяльність „Об'єднаного союзу” в Китаї.
43. „Три народних принципи” Сунь Ят-сена.
44. Китай в 1906- першій половині 1911 рр..
45. Початок Сінхайської революції: причини, рушійні сили, характер та результати.
46. Створення партії гоміндан. „Друга революція” в Китаї.
47. Підсумки та історичне значення революції 1911-1913 рр.. у Китаї.
48. Причини та особливості перетворення Китаю в напівколонію.
49. Методи колоніальної експлуатації Індії в останній третині XIX ст..
50. Соціальна трансформація колоніальної Індії в середині XIX— початку XX ст..
51. Національний конгрес і боротьба за незалежність Індії.
52. Революційний підйом в Індії (1905-1907рр.).
53. Причини та особливості перетворення Ірану в напівколонію.
54. Афганістан напередодні в роки англо-афганської війни.
55. Афганістан в кінці XIX спи: наслідки перетворення у напівколонію.
56. Османська імперія в 70-х рр.. XIX ст..
57. Балканська криза 1875-1876рр.
58. Російсько-турецька війна 1877-1878рр.
59. Двірцевий переворот „нових османів”. Конституція Мідхата.
60. Режим Абдул-Хаміда II в Туреччині.
61. Методи та наслідки перетворення Туреччини в напівколонію.
62. Младотурецьки рух.
63. Арабські країни в кінці XIX - на початку XX ст.: особливості соціально-економічного та політичного розвитку.
64. Аравія в кінці XIX на початку XX ст..
65. Національно-визвольний рух 1879-1882 рр. і окупація Єгипту Англією.
66. Повстання махдістів. Захоплення Судану Англією.
67. Захоплення Тунісу і Марокко Францією.
68. Італійська колоніальна агресія в Лівії.
69. Завершення колоніального розділу Південної Африки.
70. Розділ імперіалістичними державами Західної Африки і басейну річки Конго.
71. Італійська агресія проти Ефіопії.
72. Розділ Сомалі імперіалістичними державами.
73. Особливості та результати імперіалістичного розділу Східної Африки.
74. Національно-визвольні рухи народів Тропічної і Південної Африки.
75. Іран напередодні революції, причини визрівання революційної ситуації на початку XX ст..
76. Іранська революція 1905-1911 рр.: причини, хід, результати.
77. Іранська конституція.
78. Передумови і особливості буржуазної революції в Туреччині.

79. Революція 1908 р. у Туреччині: результати та історичне значення.
80. Туреччина напередодні і в роки Першої світової війни.
81. Монголія - колонія цінського Китаю: особливості соціально-економічного і політичного розвитку.
82. Проникнення в Монголію капіталістичних держав і підйом визвольної боротьби монгольського народу.
83. Національно-визвольний рух в 1911-1912 рр. в Монголії. Завоювання державної незалежності.
84. Монгольська феодально-теократична держава: особливості становлення та розвитку.
85. Перша світова війна і колоніальний світ.
86. Участь Туреччини у війні на боці німецького блоку.
87. Іран у роки Першої світової війни: порушення нейтралітету країни обома воюючими коаліціями.
88. Китай в роки Першої світової війни: посилення імперіалістичного гніту і зростання демократичного руху в Китаї.
89. Індія в роки Першої світової війни.
90. Генеза європейського капіталізму і колоніалізму.
91. Визвольна війна кубинського народу і перетворення Куби в напівколонію США.
92. Диктатура Порфіріо Діаса в Мексиці.
93. Мексиканська революція 1910-1917рр.
94. Політична і класова боротьба в Аргентині в кінці XIX на початку XX ст..
95. Бразилія після встановлення республіки.
96. Тихоокеанська війна 1879-1884рр. та її наслідки.
97. Суперництво європейських держав і США в Латинській Америці.
98. Соціально-економічне і політичне положення країн Латинської Америки наприкінці XIX ст..
99. Робітничі і селянські рухи в країнах латинської Америки на початку XX ст..
100. Буржуазні перетворення Хусто Руфіно Барріоса в Гватемалі і його боротьба за возеднання Центральної Америки.
101. Діяльність банківських компаній США в Центральній Америці: особливості, проблеми та наслідки.
102. Боротьба центральноамериканського народу проти інтервентів США в 1885-1890 рр.
103. Виникнення колоніальної системи імперіалізму. Методи колоніальної експлуатації епохи імперіалізму.
104. Колоніальні конфлікти на рубежі XIX - XX ст..